

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/155/2019
Identifikačné číslo spisu: 2313234416
Dátum vydania rozhodnutia: 22. júla 2020
Meno a priezvisko: JUDr. Ladislav Górász
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:2313234416.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ O., 2/ G. a 3/ B., bývajúcich v P., zastúpených advokátskou kanceláriou SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Štefánikova 8, v mene ktorej koná JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M., advokát a konateľ, proti žalovaným 1/ L., bývajúcemu v P., 2/ L., bývajúcemu v P., zastúpeným advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Wolf, s.r.o., so sídlom v Galante, Šafárikova 1522, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Peter Wolf a 3/ KOMUNÁLNEJ poisťovni, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefánikova 17, IČO 31 595 545, zastúpenej advokátskou kanceláriou Legal Cases s.r.o., so sídlom v Dunajskej Strede, Alžbetínske námestie 328, v mene ktorej koná JUDr. Mgr. Ingrid Gyökeresová, konateľka a advokátka, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, ktorý spor je vedený na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 8C/432/2013, o dovolaní žalovanej 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 25. júna 2018, sp. zn. 23Co/445/2017, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcom 1/ až 3/ priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanej 3/ v plnom rozsahu.

O d ô v o d n e n i e

1/ Okresný súd Galanta medzitýmym rozsudkom z 10. júna 2014, č. k. 8C/432/2013-160 rozhodol, že nárok žalobcov 1/ až 3/ voči žalovaným 1/ až 3/ je daný. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobou žalobcovia 1/ až 3/ požadovali, aby súd rozhodol o splnení povinnosti žalovanými 1/ až 3/ zaplatiť im spoločne a nerozdielne náhradu nemajetkovej ujmy; žalobcovi 1/ vo výške 50 000 eur, žalobcovi 2/ vo výške 60 000 eur a žalobcovi 3/ vo výške 50 000 eur. Súd vychádzal zo zistenia, že v spore je daná pasívna vecná legitímácia všetkých subjektov na strane žalovaných, a to z titulu, že žalovaný 1/ bol vodič motorového vozidla, prevádzkou ktorého spôsobil dopravnú nehodu, pri ktorej došlo k úmrtiu T., a tým bola spôsobená nenapraviteľná ujma v osobnostnej sfére žalobcov. Žalovaný 2/

je vlastníkom tohto motorového vozidla a žalovaná 3/ je poisťiteľom, s ktorým mal v čase nehody žalovaný 2/ ako vlastníak predmetného motorového vozidla uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú jeho prevádzkou. Povinnosť žalovanej 3/ zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vyvodil z účelu zákona č. 381/2001 Z. z.

o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a zmyslu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov.

2/ Krajský súd v Trnave na odvolanie žalovanej 3/ rozsudkom z 25. júna 2018, sp. zn. 23Co/445/2017 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Odvolací súd mal za to, že s použitím eurokonformného výkladu (Smernica EP a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009) pojmov „náhrada škody, škoda na zdraví“ v ustanoveniach § 4 ods. 1, 2, 4 a § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z.z. a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel, sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 Občianskeho zákonníka, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z. z. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia a pasívna legitímácia žalovanej 3/, ktorá je poisťiteľom žalovaného 2/ a jej povinnosť zaplatiť uvedenú náhradu škody spoločne a nerozdielne so žalovanými 1/ a 2/ vyplýva z § 15 uvedeného zákona.

3/ Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná 3/ dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pričom posúdenie veci záviselo od vyriešenia právnej otázky, či je poisťovateľ pasívne vecne legitímovaný v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd, ktorá je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená rozdielne. Podľa názoru dovolateľky sa súdy nižšej inštancie prijatým extenzívnym výkladom § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení neskorších predpisov dostali do priameho rozporu s týmto zákonom, keďže § 4 (a tiež § 5) neumožňuje uhradiť poisťovňou aj náhrady nemajetkovej ujmy. Podľa jej názoru je rozhodovacia prax dovolacieho súdu rozdielna čo do riešenia otázky pasívnej vecnej legitímácie poisťovne v obdobných sporoch. Donedávna bola jednotná v tom, že škodu nemožno považovať

za nemajetkovú ujmu a ide o nedostatok pasívnej legitímácie poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy z povinného zmluvného poistenia motorových vozidiel (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/168/2009, 3Cdo/301/2012, 8Cdo/219/2016 a 4Cdo/160/2007. Skutočnosť, že najvyšší súd v inom rozhodnutí, vedenom pod sp. zn. 6MCdo/1/2016, dospel k opačným právnym záverom, znamená, že rozhodovacia prax dovolacieho súdu je rozdielna. Z týchto dôvodov žalovaná 3/ navrhla, aby najvyšší súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vrátil na ďalšie konanie, resp. zmenil tak, že žalobu zamietne.

4/ Žalobcovia 1/ až 3/ vo vyjadrení k dovolaniu ho žiadali odmietnuť ako neprípustné.

5/ Žalovaní 1/ a 2/ sa k dovolaniu nevyjadřili.

6/ Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovanej 3/ treba odmietnuť.

7/ V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8/ Žalovaná 3/ prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9/ Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, ktorá už bola dovolacím súdom riešená, pri jej riešení ale nedošlo k ustáleniu rozhodovacej praxe odvolacieho súdu preto, lebo jeho jednotlivé senáty naďalej zastávajú odlišné (rozdielne) právne názory, čo sa prejavuje v ich pretrvávajúcom rozdielnom rozhodovaní.

10/ Požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď, je neodmysliteľnou súčasťou princípu právnej istoty (porovnaj napr. PL. ÚS 16/95, I. ÚS 87/93, II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06, IV. ÚS 75/09). Požiadavka právnej istoty ale neznamena, že judikatúra sa nemôže vyvíjať a že závery vyjadrené v doterajších rozhodnutiach súdov nemôžu byť predmetom kritiky. Určitý vývoj vnútroštátnej judikatúry je pochopiteľný najmä v súvislosti s výkladom a aplikáciou práva Európskej únie (IV. ÚS 270/2012).

11/ V danom prípade žalovaná 3/ v dovolaní zákona zodpovedajúcim spôsobom zadefinovala relevantnú právnu otázku, či je poisťovňa pasívne vecne legitimovaná v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej pozostalým po obetiach dopravnej nehody spôsobenej poisteným vozidlom.

12/ Zatiaľ čo skoršia judikatúra najvyššieho súdu, týkajúca sa dovolateľkou nastolenej právnej otázky, reprezentovaná rozhodnutiami dovolacieho súdu, sp. zn. 3Cdo/301/2012, 4Cdo/168/2009 a 8Cdo/219/2016 zastávala právny názor, že do rozsahu krytia povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla náhrada nemajetkovej ujmy nespadá, a teda poisťovateľ v takomto konaní nie je pasívne vecne legitimovaný, a podľa rozhodnutia dovolacieho súdu, sp. zn. 4Cdo/160/2007 nemajetkovú ujmu nemožno stotožňovať s náhradou škody, dovolací súd v rozhodnutí z 31. júla 2017,

sp. zn. 6MCdo/1/2016, po zohľadnení argumentácie Súdneho dvora Európskej únie (porovnaj rozsudok z 24. októbra 2013 vo veci Katarína Haasová proti Rastislavovi Petříkovi a Blanke Holingovej, sp. zn. C-22/12) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (porovnaj III. ÚS 666/2016), vo vzťahu k predmetnej právnej otázke svoj dovtedajší právny názor prehodnotil a dospel k opačnému záveru, podľa ktorého, ak usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z., a preto je poisťovňa v konaniach o náhradu takejto ujmy pasívne vecne legitimovaná. Dovolací súd na tomto právnom názore naďalej zotrval aj v rozhodnutiach, sp. zn. 1Cdo/179/2017, 2Cdo/41/2018, 3Cdo/230/2017, 4Cdo/91/2018, 5Cdo/178/2018, 6Cdo/143/2017, 7Cdo/65/2018, 8Cdo/6/2018, 8Cdo/268/2019 a 4Cdo/188/2019, a teda možno konštatovať, že jeho rozhodovacia prax sa na ňom v tejto právnej otázke už ustálila. Tento záver bol vyhodnotený ako ústavne konformný a udržateľný aj ústavným súdom v rozhodnutiach, sp. zn. I. ÚS 474/2016, III. ÚS 646/2015, I. ÚS 206/2015 či II. ÚS 847/2016.

13/ Vo vzťahu k posúdeniu prípustnosti dovolania žalovanej 3/ je potrebné najmä uviesť, že občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu sa na zasadnutí konanom 9. októbra 2018 uznieslo, že rozsudok z 31. júla 2017, sp. zn. 6MCdo/1/2016, je rozhodnutím zásadného významu a bolo ako judikát publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 61/2018. Jeho právna veta znie: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.“

14/ So zreteľom na uvedené tak bola citovaným záverom občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu odstránená dovtedajšia rozdielnosť v rozhodovaní o predmetnej právnej otázke postupom podľa § 22 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch, a preto prípustnosť dovolania žalovanej 3/, podaného 1. októbra 2018, teda po prijatí zjednocujúceho právneho názoru na ňou nastolenú právnu otázku, z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP nemožno vyvodit'.

15/ Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd dovolanie žalovanej 2/ odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako neprípustné.

16/ Dovolací súd v dovolacom konaní priznal úspešným žalobcom 1/ až 3/ náhradu trov konania voči žalovanej 3/ v plnom rozsahu.

17/ Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 .

P o u č e n i e :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.